Annus IV. - Vol. IV. Die 15 Februarii 1912. Num. 3.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Litterae Apostolicae, pag. 97; Epistolae, pag. 98. — II. *S. C. Consistorialis:* Decretum de relatione super Modernismo, pag. 101; Provisio Ecclesiarum, pag. 102. — III. *S. C. Indicis:* Decretum quo quoddam prohibetur opus, pag. 102; Subiectionis declaratio, pag. 103. — IV. *S. C. Rituum:* Leodien., beatificationis et canonizationis ven. Servae Dei, Sororis Mariae Teresiae Haze, pag. 103; De simplicibus antiphonas proprias habentibus, pag. 105; De quibusdam festis hucusque Dominicis affixis, pag. 105; Dubia varia, pag. 106; Litterae Circulares, pag. 107. — V. *S. R. Rota:* Veszprimien. Nullitatis matrimonii, pag. 108; Aretina. Pensionis, pag. 119. — VI. *Secretaria Status:* Epistolae, pag. 130.

Diarium Romanae Curiae: Congregazione preparatoria, nomine, onorificenze, necrologio, pag. 134-136.

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MDCCCCXII

Directio: Palazzo della Cancelleria — Roma.

Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.

Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.

Unius fasciculi, L. 1.

« *Bis fere in mense* (Commentarium) *prodibit ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* » (Ex *Commentarii Officialis* ratione die 29 octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. IV, N. 3 - 15 februarii 1912)

ACTA PII PP. X

Litterae Apostolicae.

PAG.

Pias christianorum. - Sodalitas Sanctissimi Rosarii canonice instituta in oppido « Mojano » dioecesis S. Agathae Gothorum, erigitur in archiconfraternitatem ad honorem. - *29 ianuarii 1912* . . . 97

Epistolae.

I. *Plane nec praeter.* - Ad Iacobum Card. Gibbons, Baltimorensium Archiepiscopum, de catholica studiorum Washingtoniensi Universitate. - *5 ianuarii 1912* 98

II. *Alias Nos.* - Ad Leonem A. Card. Amette, Parisiensium Archiepiscopum, de altero Catechistarum ex tota Gallia conventu, Parisiis habendo. - *25 ianuarii 1912* 190

III. *Paterna qua te.* - Ad Claudium Card. Vaszary, Strigonii Archiepiscopum, octogesimum aetatis annum explentem, gratulationis ergo. - *11 februarii 1912* 101

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS.

I. Decretum circa relationem super modernismo a locorum Ordinariis S. Sedi exhibendam. - *25 ianuarii 1912* 101

II. Provisio Ecclesiarum. 102

S. CONGREGATIO INDICIS.

I. Decretum quo quoddam prohibetur opus. - *1 februarii 1912* . . . 102

II. Subiectionis declaratio. - *10 februarii 1912* 103

S. CONGREGATIO RITUUM.

I. *Leodien.* - Decretum beatificationis et canonizationis ven. Servae Dei sororis Mariae Teresiae Haze, Fundatricis ac primae Moderatricis Congregationis Filiarum a Cruce. - *13 decembris 1911* 103

II. *Decretum.* - De simplicibus Antiphonas proprias habentibus. - *26 ianuarii 1912* 105

III. *Decretum.* - De quibusdam Festis diebus Dominicis hucusque affixis. - *9 februarii 1912* . . . . . »

IV. *Plurium dioecesium.* - Dubia varia. - *9 februarii 1912* 106

V. Litterae circulares - *3 februarii 1912* 107

Annus IV. - Vol. IV. Die 15 Februarii 1912. Num. 3.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

LITTERAE APOSTOLICAE

SODALITAS SANCTISSIMI ROSARII CANONICE INSTITUTA IN OPPIDO "MOJANO" DIOECESIS S. AGATHAE GOTHORUM, ERIGITUR IN ARCHICONFRATERNITATEM AD HONOREM.

PIUS PP. X.

Ad perpetuam rei memoriam. — Pias christianorum hominum consociationes, quae uberi animarum fructu et singulari pietatis exercitatione inter ceteras excellant, de more institutoque Romanorum Pontificum, privilegiis honoribusque augere libenti quidem animo solemus. Itaque, quum Nobis relatum sit in oppido, cui vulgo nomen « Mojano », dioecesis S. Agathae Gothorum, confraternitatem sub titulo SSmi Rosarii B. M. V. canonice erectam, magna sodalium vi praestare, qui sedula frequentia et decore sacris caeremoniis dent operam, quumque sodales ipsi Nos enixe rogaverint, ut eam Archisodalitatis titulo exornare dignaremur, Nos huiusmodi votis censuimus obsecundandum. Quare, inspecta Vicarii Capitularis dioeceseos quam supra memoravimus, commendatione, ad cultum Divae Matris pro viribus fovendum, Apostolica Nostra Auctoritate, per has Litteras perpetuumque in modum sodalitatem sub titulo SSmi Rosarii B. M. V. in oppido « Mojano » rite institutam, in Archiconfraternitatem ad honorem erigimus et evehimus atque consuetis privilegiis ditamus; decernentes praesentes Nostras Litteras firmas, validas, et efficaces semper existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, illisque ad quos spectat et in posterum spectabit in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque in praemissis per quoslibet iudices ordinarios vel delegatos iudicari et definiri debere, atque irritum esse et inane, si secus super his

a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari: non obstantibus Constitutionibus et Ordinationibus Apostolicis, etiam speciali et individua mentione ac derogatione dignis, ceterisque omnibus in contrarium facientibus quibuslibet.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXIX Ianuarii MDCCCCXII, Pontificatus Nostri anno nono.

R. CARD. MERRY DEL VAL,
a Secretis Status.

L. ✠ S.

EPISTOLAE.

I.

AD IACOBUM CARD. GIBBONS, BALTIMORENSIUM ARCHIEPISCOPUM, DE CATHOLICA STUDIORUM WASHINGTONIENSI UNIVERSITATE.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Plane nec praeter opinionem nec praeter spem acciderunt maiora in dies incrementa istius catholicae studiorum Universitatis, quae Washingtoniae, in urbe Foederatarum Americae Civitatum principe, catholicorum excitata stipe et ab Apostolica Sede omni aucta iure legitimo, ibidem doctrinae in omni divinarum et humanarum scientiarum genere magna parens assidet. Perspecta enim fide et munificentia catholicorum ex America, nulla Nobis inerat dubitatio quin, iisdem adnitentibus, illud recens conditum christianae sapientiae domicilium brevi eam assequeretur nominis gloriam, ut inter clariora gentis istius gymnasia haberi posset. Pergratae tamen litterae fuerunt quas nuper Nobis misisti huius rei nuntias, non solum quia iucundius fuit ex te ipso rem cognoscere, sed etiam quia id confirmasti quo nihil optabilius Nobis erat; id est in illa alma studiorum sede elegantiam doctrinae optime coniungi cum fidei integritate, ita ut ad bonas artes, non minus quam ad religionem, adolescentes et clerici et laici informentur. Est igitur cur ex animo gratulemur, tibi quidem in primis, dilecte Fili Noster, cuius sollertiae providentiaeque hanc ducimus tribuendam laetabilem rerum conditionem; tum etiam ceteris Foederatarum Americae Civitatum Episcopis, qui tibi in Lyceo moderando egregiam navant operam; tum denique eiusdem Rectori ac Doctoribus Collegiatis, quorum doctrina ac diligentia tam praeclaros efferunt fructus.

At vero quominus Washingtoniensis Academia prosperis omni ex parte rebus utatur officiunt adhuc atque obstant, ut ipse fateris, rei

familiaris angustiae. Hinc necessitas adeundi piam fidelium liberalitatem; quam cum experti iam sitis, per alios decem annos advocare iterum cogitatis in saluberrimi operis subsidium. Collaudamus, ut alias iam fecimus, providentem voluntatem vestram, eamque frugiferam Instituto futuram portendit prompta ac facilis ad largiendum catholicorum ex America indoles: quin etiam confidimus vel eos ipsos quorum largitatem tenuitas contrahit, symbolam tamen suam ultro collaturos; eo vel magis quod ex hoc Lyceo tanta christianae humanitatis emolumenta sperare licet, quanta catholicorum consueverunt afferre scholae, quibus lex est mentem doctrinae studiis excolere, animos virtute conformare.

Occasione utimur ut idem vos hortemur quod iam Decessor Noster f. r. Leo XIII, qui die XIII Iunii MCMI ad te rescribens, Americae Septentrionalis Episcopis suadebat ut e suis quisque delectos aliquos clericos, quorum ingenii vis discendique ardor plus quiddam facerent spei, Washingtonianae Academiae instituendos traderent. Nos autem pro certo habemus, dilecte Fili Noster, Episcopos eosdem studiose Nobis obsecuturos in re quacum singularum dioecesium exploratissima utilitas est coniuncta. Iidem enim clerici, sacerdotio initiati et ad sua reversi, quodcumque libeat Episcopis sacerdotale munus illis conferre, ea perficient diligentia quam excellentiorem in ipsis praestabunt doctrinae opes uberiores quas Washingtoniae acquisierint.

Suam quoque laudem hic a Nobis habeant Religiosarum Familiarum Moderatores, qui suorum Collegia tironum circum Washingtoniensem Universitatem condiderunt, quasi quandam filiorum coronam qui Almam Matrem complectuntur. Huius enim propinquitatis ea sunt commoda quod ex una parte Collegiorum conspectus Academiam egregie exornat eidemque opinionem auget; ex altera religiosis alumnis qui domi studia doctrinarum colunt, Academia praestantiorum magistrorum copiam praebet et cultum exquisitiorem si qui athenaeum celebrare velint. Quae probe considerantes Nos quibus maximae est curae ut qui in sortem Domini vocati sunt sanctitatis et doctrinae cultu evadant *operarii inconfusibiles, recte tractantes verbum veritatis*, Collegia eiusmodi singulari benevolentia complectimur, ceterosque Religiosos Antistites hortamur ut id ipsum, omni nempe remoto regularis disciplinae detrimento, efficiendum curent. - Illud quoque iucundum fuit abs te accipere, Episcopos Universitatis moderatores rationem, provido consilio, iniisse qua, incolumi item religiosa disciplina, vel ipsis Religiosis Feminis faciliora rederent altioris doctrinae beneficia quibus utilius versentur in puellis instituendis.

Quae huc usque scribendo persequuti sumus in aperto ponunt, dilecte Fili Noster, laudatae catholicae Academiae incrementis Nos summa quadam voluntate studere. Plane enim intelligimus quantum ad catholicam doctrinam vulgandam defendendam, ad provehendam gentium humanitatem possit catholica studiorum Universitas quae quidem celebritate atque auctoritate floreat. Tueri igitur ipsam et provehere, idem prorsus esse videmus ac perutilem dare operam cum religioni, tum civitati.

Auspex divinorum munerum Nostraeque testis benevolentiae Apostolica sit Benedictio quam tibi, dilecte Fili Noster, Rectori, Doctoribus, alumnis Washingtonianae Universitatis amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum in praeludio diei sacrae Infanti Deo a tribus Sapientibus adorato, anno MCMXII, Pontificatus Nostri nono.

PIUS PP. X.

II.

AD LEONEM A. CARD. AMETTE, PARISIENSIUM ARCHIEPISCOPUM, DE ALTERO CATECHISTARUM EX TOTA GALLIA CONVENTU PARISIIS HABENDO.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Alias Nos, et quidem libenter, dilaudavimus Opus a Catechismis, quod florere apud vos afferebatur. Nunc autem, quum nuntium allatum est alterius Catechistarum ex tota Gallia conventus proxime, te auspice, Parisiis habendi, comperuimus quoque, miserentis Dei beneficio et adnitentibus bonis, Operi quod memoravimus, eas factas fuisse accessiones, ut ad quadraginta millia numerentur piae feminae quae in instituenda rite pueritia utiliter versantur. Est igitur, dilecte Fili Noster, cur tributae laudi gratulationes addamus; id quod facimus ex animo. Quo voluntatis Nostrae testimonio pias easdem feminas itemque omnes quotquot saluberrimi Operis incrementis student, sic affici velimus ut probatae diligentiae praemium sibi habeant, eiusdemque in posterum vel uberius probandae opportuna inde capiant incitamenta. — Hanc vero paternae caritatis significationem confirmet Apostolica Benedictio, quam omnibus Operis sociis, pueris quos erudiunt, tibi demum, dilecte Fili Noster, in auspicium caelestium munerum, amantissime impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, XXV Ianuarii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

PIUS PP. X.

III.

AD CLAUDIUM CARD. VASZARY, STRIGONII ARCHIEPISCOPUM, OCTOGESIMUM AETATIS ANNUM EXPLENTEM, GRATULATIONIS ERGO.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Paterna qua te complectimur benevolentia haud patitur peculiare aliquod officii studiique munus te a Nobis desiderare, in hoc tam vario, tam grato animorum concentu tibi gratulantium octogesimum aetatis annum. Sint igitur hae tibi litterae votorum Nostrorum nuntiae: sint vota amantistimae declaratio voluntatis aetatem tibi gratulantis haud exiguis ornatam meritis, novasque a Deo comprecantis cum annorum, tum meritorum accessiones. Confirmet vero haec vota Nostra Apostolica Benedictio, quam, caritatis Nostrae testem ac caelestium auspicem bonorum, tibi, dilecte Fili Noster, Clero populoque tuae tradito pastorali vigilantiae, ex animo impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die II Februarii MCMXII, Pontificatus Nostri anno nono.

PIUS PP. X.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I

DECRETUM

CIRCA RELATIONEM SUPER MODERNISMO A LOCORUM ORDINARIIS S. SEDI EXHIBENDAM.

Dubitantes nonnulli Sacrorum Antistites num ipsi duplicem teneantur relationem super modernismo Apostolicae Sedi exhibere, id est alteram quolibet triennio, a constitutione *Pascendi dominici gregis* die 8 Septembris 1907 et a Motu proprio *Sacrorum Antistitum* die 1 Septembris 1910 praescriptam; alteram vero singulis quinquenniis una cum relatione de statu suae dioecesis iuxta huius S. Congregationis decretum *A remotissima Ecclesiae aetate* diei 31 Decembris 1909, rem S. Sedi subiecerunt dirimendam. Quum autem subsignatus Cardinalis Secretarius id SSmo Dño nostro Pio PP. X retulisset, hic, ad omnem animi anxietatem ac dubitationem tollendam, declarare et, quatenus opus sit, statuere dignatus est, locorum Ordinarios, quo anno relationem de statu suae ecclesiae peragunt, simul satisfacere posse obligationi quae ex supra memoratis constitutione *Pascendi dominici gregis* et Motu proprio *Sacrorum Anti-*

stitum exoritur, atque idcirco relevari ab onere exhibendi triennalem relationem super modernismo ibidem statutam: idque per praesens decretum S. Congr. Consist. constitui et promulgari iussit: contrariis non obstantibus quibusvis.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem S. Congregationis, die 25 mensis ianuarii anno 1912.

† C. Card. De Lai, Episc. Sabinen., *Secretarius.*

L. ✠ S.

Scipio Tecchi, *Adsessor.*

II.

PROVISIO ECCLESIARUM.

Successivis S. Congregationis Consistorialis decretis SSmus D. N. Pius PP. X, has quae sequuntur ecclesias de proprio pastore providit, scilicet:

30 ianuarii 1912. — Titulari ecclesiae archiepiscopali Laodicensi praefecit Rmum Raphaëlem Scapinelli di Léguigno, iam Secretarium sacrae Congregationis pro negotiis ecclesiasticis extraordinariis.

31 ianuarii. — Cathedrali ecclesiae Desmoinensi sac. Augustinum Dowling, dioecesis Providentiensis ibique Rectorem ecclesiae cathedralis.

3 februarii 1912. — Titulari ecclesiae archiepiscopali Melitenensi Rmum Ioannem Bonzano, Rectorem Collegii Urbani de Propaganda Fide.

7 februarii. — Cathedrali ecclesiae Valentinensi sac. Emmanuelem Mariam Ioseph Martin de Gibergues, archidioecesis Parisiensis, Superiorem missionariorum eiusdem dioecesis.

— Cathedrali ecclesiae Campecorensi sac. Vincentium Castellanos, secretarium Rmi archiepiscopi De Durango.

S. CONGREGATIO INDICIS

I.

DECRETUM

Feria V, die 1 Februarii 1912.

Sacra Congregatio Emorum ac Rmorum S. R. E. Cardinalium a SSmo Domino Nostro Pio PP. X Sanctaque Sede Apostolica Indici librorum pravae doctrinae, eorumdemque proscriptioni, expurgationi ac permis-

sioni in universa christiana republica praepositorum et delegatorum, de peculiari SS. D. N. Pii Papae X mandato damnavit et damnat, proscripsit proscribitque, atque in Indicem librorum prohibitorum referri mandavit et mandat opus inscriptum:

MARIO PALMARINI, *Quando non morremo. Romanzo eroico. Milano 1911.*

Itaque nemo cuiuscumque gradus et conditionis praedictum opus damnatum atque proscriptum, quocumque loco et quocumque idiomate, aut in posterum edere, aut editum legere vel retinere audeat, sub poenis in Indice librorum vetitorum indictis.

Datum Romae, die 1 Februarii 1912.

F. CARD. DELLA VOLPE, *Praefectus.*

L. ✠ S.

Thomas Esser, O. P., *Secretarius.*

II.

Decreto S. Congregationis diei 22 Ianuarii proxime elapsi laudabiliter se subiecit R. D. L. Duchesne.

In quorum fidem

Romae, die 10 Februarii 1912.

Thomas Esser, O. P., *Secretarius.*

S. CONGREGATIO RITUUM

I.
LEODIEN.

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVAE DEI SORORIS MARIAE TERESIAE HAZE FUNDATRICIS AC PRIMAE MODERATRICIS CONGREGATIONIS FILIARUM A CRUCE.

Die 27 Februarii an. 1782 Leodii, in Belgio, nata est Maria Teresia Haze, antea Ioanna appellata, quae quum adolescentiam laudabiliter exegisset, nuptiis spretis, totam se Deo ac misericordiae operibus mancipavit. Nulli enim parcens labori ac magnis obstaculis, Deo iuvante, superatis, Congregationem instituit Filiarum a Cruce, quarum praecipuum munus est incumbere curae aegrotantium, captivorum, et puellarum

periclitantium. Quibus in operibus, uti fama est, Serva Dei omnibus exemplo fuit, ut etiam Cruce decorata sit quam *a Virtute* appellant. Mortua est die 8 Februarii an. 1876, magno populi luctu, qui Eam sanctitate praeditam praedicabat. Quae sanctitatis opinio adeo increvit ut de ea Inquisitiones Ordinariae in Curia Leodiensi incoeptae atque expletae fuerint. Hisce vero Actis Processualibus ad Sacrorum Rituum Congregationem delatis eiusque examini ac iudicio subiectis, quum, revisione iam peracta scriptorum eiusdem Servae Dei atque obtenta dispensatione a lapsu decennii et ab interventu et voto Consultorum, nihil obstaret quominus ad ulteriora procedi posset, instante R. P. D. Mauro Serafini, Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinensis Ant. Observ. Abbate Generali et huius Causae Postulatore, attentisque litteris postulatoriis quorundam Emorum S. R. E. Cardinalium ac plurium Rmorum Sacrorum Antistitum necnon aliorum virorum ac feminarum nobilitate ac dignitate etiam regia praestantium, rogantibus quoque plerisque e clero saeculari ac regulari atque Sodalitatibus monialium vel sororum una cum Antistite Generali Congregationis Filiarum a Cruce, Emus ac Rmus Dñus Cardinalis Vincentius Vannutelli, Episcopus Praenestinus, eiusdem Causae Ponens seu Relator, in Ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis Comitiis subsignata die ad Vaticanum coadunatis, sequens dubium discutiendum proposuit: *An sit signanda Commissio Introductionis Causae in casu et ad effectum de quo agitur?* Et Emi ac Rmi Patres Sacris tuendis Ritibus praepositi, audito voce et scripto R. P. D. Alexandro Verde, Sanctae Fidei Promotore, omnibus accurate perpensis, rescribendum censuerunt: *Affirmative, seu signandam esse Commissionem, si Sanctissimo placuerit.* Die 12 Decembris 1911.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae X per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatione, Sanctitas Sua Rescriptum eiusdem Sacri Consilii ratum habens, Commissionem Introductionis Causae beatificationis et canonizationis Venerabilis Servae Dei Sororis Mariae Teresiae Haze, fundatricis et primae moderatricis Congregationis Filiarum a Cruce, propria manu signare dignata est, die 13, eisdem mense et anno.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

II.

DECRETUM

DE SIMPLICIBUS ANTIPHONAS PROPRIAS HABENTIBUS.

Insequentia dubia, quoad Antiphonas et Psalmos ad Laudes, iuxta novas Rubricas, in quibusdam Festis ritus simplicis et in Officio S. Mariae in Sabbato recitandos, Sacrae Rituum Congregationi pro opportuna solutione proposita fuere; nimirum:

I. An in Festis simplicibus quae habeant ad Laudes Antiphonas proprias, ex alio Festo desumptas, ut in Festo S. Agnetis secundo, ad Laudes dicendi adhuc sint Psalmi de Dominica cum Antiphonis Festi simplicis; vel potius Antiphonae et Psalmi de Laudibus Feriae occurrentis, et a Capitulo et deinceps de Festo simplici?

II. An in Officio S. Mariae in Sabbato ad Laudes dicendae sint Antiphonae ipsius Officii cum Psalmis Dominicae; vel potius Antiphonae et Psalmi de Sabbato occurrente, et a Capitulo et deinceps de S. Maria?

Et Sacra eadem Congregatio, ad relationem infrascripti Secretarii, audito voto Commissionis Liturgicae, reque accurate perpensa, ad utrumque dubium respondendum censuit:

Negative ad primam partem, affirmative ad secundam.

Atque ita rescripsit die 26 Ianuarii 1912.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius.*

III.

DECRETUM.

DE QUIBUSDAM FESTIS DIEBUS DOMINICIS HUCUSQUE AFFIXIS.

Quum ex novis Rubricis Festa diebus Dominicis affixa, nisi sint Festa Domini aut Duplicia primae vel secundae classis, amplius in ipsis celebrari nequeant; Sacra Rituum Congregatio, attentis etiam Praescriptionibus Temporariis memoratis Rubricis adiectis, insequentes declarationes evulgare censuit:

1. Festum Commemorationis Omnium Ss. S. R. E. Summorum Pontificum in locis, quibus idem Festum, sub ritu duplici minori vel maiori, pro Dominica prima libera post Octavam Ss. Apostolorum Pe-

tri et Pauli iam concessum est, adhuc celebrari licet, die prima mensis Iulii fixe adsignata.

2. Item Festum Commemorationis Ss. Reliquiarum in locis quibus idem Festum pro aliqua Dominica, sub ritu duplici minori vel maiori, iam indultum est, in posterum celebrari adhuc potest, die quinta mensis Novembris fixe adsignata.

3. Si aliquod Festum Ecclesiae Universalis, sive Beatae Mariae Virginis, sive Sanctorum, sub ritu duplici minori vel maiori, alicubi die Dominica concessum fuerit celebrari, amodo in die sua omnino reponendum est.

Atque ita rescripsit die 9 Februarii 1912.

Fr. S. CARD. MARTINELLI, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

IV.

PLURIUM DIOECESUM.

DUBIA VARIA.

A nonnullis Rm̃is locorum Ordinariis insequentia dubia Sacrae Rituum Congregationi, pro opportuna solutione, proposita fuerunt; nimirum:

I. Festa Beatae Mariae Virginis aut Sanctorum, Dominicis affixa, et a locorum Ordinariis in perpetuum simplificata, impediuntne recitationem Suffragii ad Laudes et Vesperas, Precum ad Primam et Completorium, Symboli Athanasiani ad Primam et tertiae Orationis in Missa?

II. Quando in Dominica occurrit Festum Beatae Mariae Virginis perpetuo a locorum Ordinariis simplificatum, conclusiones Hymnorum et Versus Responsorii brevis ad Primam eruntne de ipsa Beata Virgine, ad normam Decreti in una *Romana et aliarum,* diei 30 Decembris 1911 ad I^um^?

III. Si Festum duplex secundae classis in Dominicam incidat, et commemorandum sit Festum aliquod simplificatum, quod per se habeat Praefationem propriam in Missa, vel occurrat infra Octavam aliquam similiter Praefationem propriam habentem, legendane est Praefatio de Trinitate, vel potius Praefatio propria Festi simplificati, aut Octavae?

IV. Quum ex novis Rubricis Primae Vesperae de Dominica infra Octavam Epiphaniae, nisi Epiphania ipsa venerit in Sabbato, integrae amodo de ipsa Dominica dicendae sint, ultimus harum Vesperarum

Psalmus eritne *Laudate Dominum*, ut in primis Vesperis, vel potius *In exitu Israël*, ut in secundis Vesperis?

Sacra porro Rituum Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, reque accurato examine perpensa, rescribendum censuit:

Ad I. Affirmative in omnibus.

Ad II. Affirmative.

Ad III. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Ad IV. Affirmative ad primam partem, negative ad secundam.

Atque ita rescripsit, die 9 Februarii 1912.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius.*

V.

LITTERAE CIRCULARES.

Quum saepe saepius a Sacra Rituum Congregatione exquirantur facultates celebrandi Missam de Requie pro defunctis in bello Tripolitano Dominicis aliisque festis de praecepto, in quibus haberi potest maior fidelium frequentia; Sacra eadem Congregatio monet Rmos locorum Ordinarios quod Sanctissimus Dominus Noster Pius Papa X hisce precibus ac votis cleri plebisque fidelis clementissime deferens, quum sancta et salubris sit pro defunctis exoratio, quae etiam afflictos moerore propinquos erigit, benigna dispensatione a regulis liturgicis indulta, permittere dignatus est, ut tum Dominicis, non tamen privilegiatis primae classis, tum aliis festis de praecepto quae non sint duplicia primae vel secundae classis, una Missa de Requie cum cantu et subsequenti Absolutione ad tumulum, in Ecclesiis seu Oratoriis publicis iuxta prudens respectivi Ordinarii iudicium, celebrari valeat: servatis de cetero Rubricis. Mandat autem ac praecipit Sanctitas Sua, ut in eiusmodi funeribus, etsi fiant diebus a ritu permissis, nemo, cuiuscunque sit dignitatis, sermones aut funebres orationes, in quibusvis Ecclesiis seu Oratoriis habere praesumat.

Die 3 Februarii 1912.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Episc. Charystien., *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

I.
VESZPRIMIEN.

NULLITATIS MATRIMONII (ANDRASSY-SZÉCHÉNYI)

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis suae anno VIII, die 2 Iunii 1911, Michaël Lega, Decanus Ponens, *Guilelmus Sebastianelli, Seraphinus Many, Franciscus Heiner, Ioannes Prior, Aloisius Sincero, Ioseph Mori, Fridericus Cattani, Antonius Perathoner, Ioseph Alberti, Petrus Rossetti, Auditores in causa* « Veszprimien. - Nullitatis Matrimonii » *inter Dominam Nataliam e Comitibus Andrassy repraesentatam per procuratorem advocatum Nazarenum Patrizi; et Aladarum e Comitibus Széchényi, contumacem, interveniente et disceptante in causa Vinculi Defensore ex officio, sequentem definitivam tulerunt sententiam:*

Controversum matrimonium initum est die 5 iulii 1884 Budapestini a Natalia e Comitibus Andrassy cum Aladaro e Comitibus Széchényi; at, malo fato, infelicem habuit exitum. Coniux Natalia quae in foro Ecclesiastico iudicialem instauravit actionem die 6 octobris 1906 coram Ordinario Veszprimiensi, contendit se Aladaro nupsisse gravi metu a patre coactam, et hac de causa matrimonium nullum esse. Asserit enim se adamasse quemdam Dominum Comitem Harnancourt et induci non potuisse, neque minis neque promissionibus, ut animo et voluntate Aladaro adhaereret per coniugale foedus, quod tantum metu compulsa inivit. Ait autem patrem voluntatem suam filiae imposuisse quia enixius « intendebat ut fideicommissum Dionysii e Comitibus Andrassy cuius « pars est Comitum Andrassy locus geneticus, arx nempe *tzasrnahorka* et « cuius ipse curator erat, haeredum suorum possessio fiat; et haeredi- « bus praesumptis unus est Alfredus (Aladarus) e Comitibus Széchényi: « ideo voluit et decrevit pater meus ut ego Alfredi (Aladari) e Comi- « tibus Széchényi uxor fiam ». Ita Natalia in supplici libello dato Curiae Veszprimiensi.

Huic instantiae praecessit iudicium in foro civili, incoeptum mense augusti 1904, et Natalia obtinuit quod in votis habebat, nempe decerni divortium, quod vocant civile. At ex adverso Curiae Veszprimiensis sententia, edita die 4 decembris 1907, non arrisit Actrici quia controversum matrimonium edictum fuit validum esse. Visum est enim Iudici, metum non satis esse probatum, et praeterea advertitur ex actis non esse cer-

tum « matrimonium in principio forte invalidum, in vita matrimoniali « trium ferme lustrorum invalidum mansisse, praecipue eo tempore, « quum mortuo patre violento cessatisque minis, vitam coniugalem « cum marito continuaret ».

Natalia appellationem instituit et prodiit secunda sententia in Curia Metropolitana Strigonien. edicens « ex capite vis et metus in Actricem « iniuste incussi iam in radice irritum esse matrimonium; idem vero « toto tempore convictus maritalis irritum mansisse: quare abrogat sen- « tentiam primae instantiae ».

Vinculi matrimonialis Assertor, ipso iure hoc postulante, provocavit ad tertiam instantiam, quae absoluta est penes Curiam Primatialem Strigonien. et prodiit sententia « declarans matrimonium in radice invali- « dum esse, idemque in radice invalidum, in invaliditate constanter per- « durasse ». Uti refert Cardinalis Primas suis litteris diei 20 ian. 1910 datis Emo Cardinali a Secretis Status, tum Curia Metropolitana, tum Curia Primatialis in sententiam devenerunt ***unanimi iudicum consensu***. Nihilominus hisce conformibus sententiis non acquievit Vinculi Defensor, sed ratus est sui muneris esse ad S. Sedem appellare; et revera appellavit. - Exinde ablegata fuit Curia Sabariensis pro novo causae examine et haec, uti notat Emus Primas in citatis litteris, « quaesita cura, maxi- « maque cum fide et diligentia pertractavit ***quaestionem hanc difficil- « limam***». Reapse ***novum testium examen*** perfecit, nec minori solertia et studio executioni mandare studuit rescriptum S. C. Concilii diei 17 iunii 1909 praecipiens nonnullos novos testes examini subiiciendos esse; at frustra cessit zelus Curiae quia citationi respondit tantum Baronissa Dora Pereira parum vel nihil de factis controversis edocta, coeteris testibus sese excusantibus a comparitione, praecipue quia se nihil hac de re scire affirmarunt. Dein sententia edita est die 13 decembris 1909, quae « adprobat et confirmat sententiam tertiae instantiae, qua « sententia primae instantiae abrogatur et matrimonium in radice inva- « lidum declaratur ».

Verum habere non poterat huiusmodi sententia vim definiendi absolute controversum negotium, quia Beatissimus Pater Noster die 9 iun. 1909 per litteras Cardinalis a Secretis Status suam voluntatem significaverat, sententiam scilicet a Sabariensi Curia pronunciandam non fore ultimam atque absolute definitivam ubi Sanctissimo placuerit aliud insuper institui iudicium. Re sane vera Sanctissimus hanc caussam, quam Emus Primas appellat difficillimam in citatis litteris, novum examen moereri censuit, maxime « ob novas acceptas notitias singularum circumstantiarum ad « hanc caussam pertinentium » (ita in litteris Cardinalis a Secretis Status

diei 9 iun. 1909) et negotium commisit huic S. O. sub clausula « ut vi-« deant omnes ». Hodie quaestio proponitur sub hac dubitandi formula:

« *An constet de nullitate matrimoni in casu?* ».

In solutionem cuius quaestionis, ad *factum* quod attinet et quoad *fidem* habendam tabulis processualibus, Patres haec animadverterunt:

1.° Coniugalem vitam durasse pene viginti annos, et a morte patris Nataliae secuta anno 1891, quasi duodecim annos; interim genitus est (anno 1895) Michaël novissimus filius. Omne coniugale consortium abrupit anno 1904 *divortium* ita dictum *civile*, impetratum a Natalia non ex caussa metus sed ex caussa desertionis viri. Natalia testata est se tandiu distulisse suam actionem in foro Ecclesiae, quia ignorabat caussas nullitatis initi coniugii: et hinc, bona fide, in civili foro aliam allegasse caussam magis facilem et expeditam pro sua intentione. Atqui omnibus perpensis, non videtur fidem denegandam esse Actrici haec asserenti: quia raro usuvenit quod foeminae potissimum has caussas canonicae nullitatis in matrimoniis cognoscant.

2.° Curia Veszprimien. quae maxima iudicii integritate rem primo gessit, visa est duci ea regula, nempe consanguineos et familiares haberi suspectos in suis attestationibus ob nimium interesse morale in caussam, et hac de ratione, uti coniicere fas est, vocati non sunt ad examen Actricis sorores aliique consanguinei. Matris autem, utpote infirmitate impeditae (cuius adnitendum erat domi excipere attestationem) habetur in Actis scripta declaratio, reddita tempore prioris processus quae iuramenti fide confirmata non est. Hac de ratione Curia Sabarien. necessitate inducta est novum processum conficiendi.

3.° Ex totius caussae actis erumpit maximum partium studium excitatum fuisse quod consequitur caussae progressum et exitum. Hoc contigit nedum quia familiae, de quibus res est, principem obtinent locum in civitate Hungarica; sed etiam quia rationes hodiernae controversiae ex iis sunt quae tangunt intimum statum familiarem, et in medium vocant facta domestica secretiora eademque non laudabilia. Inde factum est ut veritatem detegere sit difficile negotium, et Emus Primas, post quatuor sedulo et integerrime expletas iudiciales instantias, in citatis litteris causam vocet *difficillimam*. Iuvat ad rem referre quae habet sententia Sabarien., quae professa est se sentire « influxum ista-« rum circumstantiarum conturbantem quominus nonnulla facta cum « hoc matrimonio coniuncta, rite innotescant. Circumstantiae sunt hae: « I. Aladarus e Comitibus Széchényi licet pluries citatus sit, licet Prae-« sidentis huius Tribunalis verbo tenus id iteratis vicibus promiserit, « licet in hoc processu per se et ratione litterarum ipsius sit maxime

« interessatus ; tamen constanter recusavit testimonium proferre : et licet « viva voce rursus promiserit se libenter depositurum esse benevolas « fassiones, tamen ad quaestiones litteris ei propositas, responsum dare « simpliciter recusavit ; immo litteris suis die 5 mensis iulii 1909 datis, se « fortiter opponit examini fratrum et cognatorum, vi resolutionis S. C. « Concilii diei 19 mensis iunii 1909 determinato ». Revera, notat praefata Sententia, iidem testes qui attestationem reddere recusarunt, sunt ii qui vel una vel alia ratione, directe aut indirecte, ad Romanam Sedem clamores pervenire fecerunt processus defectus denunciantes et expetentes ut novi testes audirentur. - Quod tamen veritati non esse conforme, infra adnotabitur.

4.° Verum ex hisce testibus interrogandis ad praescriptum Sacrae Congregationis Concilii, unus subiectus est examini, scilicet Domina Dorothea Baronissa Pereira, quae tamen intimius praeoccupata vel ardenti partium studio, vel aliis praeiudiciis, attestationem reddidisse dicenda est ; quippe quae cum fassa sit « se nihil scire de factis quae « nata sunt, vel metum incutere, vel metum incussum significare in « patiente, » interrogata tamen ex officio : « Qual' è la sua opinione se « questo matrimonio fu contratto per violenza ? » respondit : « La mia « opinione personale è che non fu usata violenza ». Sed quomodo hoc audet asserere, si penitus facta ignorat quae ab aliis testibus asseruntur ? Porro neque proponenda erat eiusmodi interrogatio, « quia certum « in iure est testes de eorum iudicio et credulitate deponentes non pro- « bant » ut in *decis. 299, n. 3 ; decis. 371, n. 6 ; decis. 589, n. 2, part. III, inter Recent.* « Testis enim officium est deponere de factis sibi notis, « non iudicare » : ita in *decis. 285, n. 8 ; decis. 34, n. 22, part. IV, tom. II, inter Recent.*

Quamobrem, ad diiudicandam vim huius agminis testium, ultro recedentis a concertatione iudiciali, recurrit effatum : « *Ab uno* (teste) « *disce omnes* ». Reapse hi testes, ad ultimum producti uti testes locupletissimi, dum accusationem facere recusarunt, reddiderunt rationem probabilissimam, videlicet « respective declararunt se de matrimonio « quaesito nullam rationem reddere et in eo nullam lucem afferre posse » : ita asseritur in sententia Sabariensi.

5.° Circa autem rationem agendi Domini Aladari Széchényi, perpenderunt Domini quod ipse protestatus est sui honori et dignitati magis conducere ut silentium servet. Ait enim in litteris diei 5 decembris 1909 in quibus obtestatus, omnino se apponere quominus sui fratres et cognati in hac caussa deponant. « Quomodo possunt fratres et cognati « mei turbari et inquietari in caussa quae revera ad eos nulla ratione

« pertinet ? Et quomodo potest componi cum mea dignitate ut a fratribus « et cognatis iudicer in causa in qua ego ipse silentium servandum puto « et eos ut testes nec nominavi ? Simul praedicere possum, si indiffe- « rentiam meam relinquam, illis inferam damnum qui solutionem ma- « trimonii quolibet modo impedire volunt ». Unde patet, non velle se opponere solutioni matrimonii, immo hanc desiderare. Sed igitur quare non testatur de factis quae ab aliis testibus asseruntur ? Responsio habetur in praecitatis verbis quibus non vult ut sui cognati deponant in hac caussa quae certe sibi non redundat in laudem et gloriam. Nam quod vir cogatur asserere in iudicio, se uxorem duxisse metu compulsam, quam semper habuit a se alienam, et modo coniunctam civili, ut vocant, foedere suo consobrino Bartelau Széchényi, est res amara nimis et dura, praecipue viro qui nobili genere gloriatur. Praesertim quia si sponsus eiusque consanguinei testimonium protulissent, inviti quidem sed necessario de crudelitate sponsi erga mulierem deponere debuissent. Eo magis quum sibi plures adversentur testes deponentes de eius saevitiis in uxorem.

Quod si domestica facta in processu asserta cum veritate minime congruerent, haec cum sibi, suae familiae, suo generi tam sint iniuriosa, maximo animi ardore eadem refutare in iudicio Aladarus contendisset, uti omnimode praesumendum est. Unde coniicere liquet nullo inniti fundamento assertionem Dominae Pereira quae totius negotii ignara (uti ipsa testata est) tamen ex auditu refert : « Ho sentito che corre la voce « ch' egli avrebbe fatta la promessa a suo cugino Bartelau Széchényi, « di non opporsi per niente al divorzio ». Verum huiusmodi coniectura, haec praesumpta conventio, e diametro pugnat cum sensibus quos significat et alte proclamat Aladarus in citatis litteris.

Hisce praenotatis quoad facta et litis praecipua adiuncta, ad *ius* et *meritum* quod attinet, Patres in primis considerarunt quod matrimonia, cum nequeant consistere sine consensu *(c. 5, de bigam. l. 30, de R. I, C. 14, de spons. et matrim.)* plena libertate et securitate gaudere debent ; adeo ut, iuxta Sacros Canones, coniugia inita per vim et metum qui gravis sit, externus et a libera caussa incussus iniuste ad extorquendum consensum in matrimonium, irrita sint ex *cap. 14, 15, tit. I, lib. IV. Decret.* Quae canonica dispositio merito extensa est ad metum etiam reverentialem, si eidem aliquid aliud accedat, ex. gr., preces importunae, iurgia, vexationes et similia. *(*D'Annib., *t. I, pag. 138, edit. III*; Gaspar. *de matrim. t. II, pag. 54, edit. III).* Hoc etiam saepius declaravit S. C. Concilii et hic sacer Ordo, uti in *Parisien. 26 febr. 1910* et in recentissima *etiam Parisien. c. Many, 13 mart. 1911.*

In themate vero Patres animadverterunt, Comitissam Nataliam virum alium, Comitem Harnancourt, amore prosequutam fuisse: ideo matrimonium cum Aladaro, sibi a patre proposito aversatam esse: « Repugnavi » fatetur Comitissa, « quia alterius amore eram incensa ». Quapropter protestata est, se Aladarum non amare; seque cum eo numquam esse contracturam; imo potius esse illaturam sibi mortem, quam in patris sententiam concedere, et lacrymas fundens, quantum potuit restitit, et ad novissimum usque momentum protestata est se ab his nuptiis vehementer abhorrere. Cum igitur aversio animi Comitissae a propositis nuptiis constans appareat, cumque de illius contraria voluntate in illa constet, violentia iure praesumitur et laesa libertas ad essentiam contractus requisita, ut tenuit Rota, c. Ludovisio, *decis. 326, n. 7*: « .... veri- « similitudinem deducendo a nimia animi aversione ac repugnantia.... « quae sicut declarant, animum Marchionissae alienissimum a dictis « nuptiis *l. si quis. § plerique, ff. de releg. et sumpt.*, ita removent con- « sensum a contractibus ».

Quam iuris praesumptionem fortius esse in casu urgendam Dominis visum est quippe quia et Patris Comitissae indolem talem esse refertur a testibus, ut eius voluntas omnibus esset lex absoluta, cui nemini contradicere liceret et quidquid ipse vellet per fas et nefas obtineret: « Comes Emanuel quod voluit, perfecit quoque: haud frustra appella- « batur: Homo ferreus » ut ait testis Iolantha Szentmiklóssy; aut, ut attestatur Domina Fischer: « Verus tyrannus erat et contradictionem « non est passus: - seu: adeo durus... ut si coelum cum terra commi- « scerentur, quidquid vellet fieri deberet »; et quia Comes Andrassy, uti testes omnes fatentur, ad matrimonium Nataliae cum Aladaro imponendum, impellebatur a magno commodo quod eius familia sentiret ex maioratu cuius haeres erat Aladarus. Tali itaque homini, ob talem caussam matrimonium proponenti, vel filiae Nataliae obtemperandum erat contra suam voluntatem, vel eius indignationem pati perpetuam debuisset, si non obtemperasset. Iamvero sola parentis indignatio duratura, ita prolis libertatem promovet, ut consensus in iure deficere censeatur (Sanchez, *De matrim. disp. VI, n. 14*; D'Annib., *Summ. l. I, § 14*): quia in metu reverentiali, ille qui coactionem a parente sustinet, longe graviorem impetum patitur, reverentiae et affectus caussa; atque ideo quodlibet periculum, si cum reverentia coniungatur, libertatem laedit, ceu tenuit Rota, c. Royas, *decis. 491, n. 8*. « ... in his terminis sufficit metus « reverentialis, iuncto cum periculo mali gravis probabiliter opinati, ex « sola parentis indignatione ».

Sed in casu non agi tantum de metu reverentiali, verum de *metu*

cadente in constantem virum, et hoc directa ac concludentissima probatione ex actis firmari Domini censuerunt. Nam concesserunt Domini, Nataliam *contumacissimae fuisse naturae:* ideoque non cessisse patris voluntati ex simplici in patrem metu reverentiali qui consequitur, ut tenuit Rota in *decis. 105, n. 3, part. Recent.* « ex continua importuni- « tate patris et assiduis precationibus et imprecationibus »; ast in themate habitus est « metus praesens, instans ex minis non difficile ad « exitum perventuris », uti considerat *decis. 154, n. 6, part. XIV Recent.* Pater enim ad matrimonium filiam suam coëgit iussu absoluto, asperitate et saevitia, minis atque verberibus. Narrat Baronissa Fischer: « Sensus Nataliae erga Comitem mihi noti erant, et scivi eam consilium « suum tam facile non mutare. Cum Comiti (patri) quaestionem posuis- « sem, quid Natalia ad sponsalia diceret? sequens accepi responsum: « " Hoc ego a filia mea non interrogo: hoc matrimonium propter maio- « ratum.... volo atque cupio " ». Ludovicus Wagner refert: « Comes Em- « manuel clamore magno et valido haec proferebat: " Tu debes illi nubere; « nam coeterum te claustro includi iubebo et exhaeredem te faciam ". « Ego ipse vidi et audivi quando Comes filiam cubiculo inclusit et dixit: « " Hic manebis eousque dum declares te Aladaro nubere, quia tu debes « consentire " ». Actrix vero addit: « Pater meus dixit se velle me in noso- « comium amentium collocare, quod ego valde timui quia pater meus « nimis crudelis erat ». Quae confirmantur a testibus Baronissa Fischer et Augustino Speczian: testis vero Ioanna Szentmiklóssy de patre testatur: « Ipse enim mihi dixit se fracturum cervices filiae suae si talem « fortunam non arripiat. Verberavit quoque filiam suam.... verberatam « non vidi; sed a familiaribus audivi eamdem colaphis coesam fuisse ». Et testis Ludovicus Wagner addit: « Ego ipse vidi Comitissam a patre « suo verberatam fuisse.... una vice propriis oculis vidi Comitissam ob « hoc matrimonium a comite Emmanuele verberatam fuisse ». Profecto, facta huiusmodi talem praeseferunt gravitatem, ut in illorum conspectu mens vel constantioris viri non trepidare non poterat. Hinc mirum non est quod mater Actricis litteris fassa sit « veritati omnino concordans « esse, filiam.,.. Nataliam.... a mortuo meo marito Emmanuele.... revera « coactam esse ut Aladaro ... nuberet »; et prorsus credibile est quod recolit testis *Speczian,* nempe: « Comes Emmanuel Andrassy haec mihi « dixit: " Vide: me poenitet quod filiam meam vi coëgerim Aladaro nu- « bere: sed ego bonum intendi " ». Iamvero, metus huiusmodi dicitur cadens in constantem virum ad normam *decis. 196, n. 8 et sqq. part. IV, t. 1, et decis. 516, n. 8, part. V, t. II. Recent.*

Sane ad matrimonium ineundum ex ipsa rei natura requiritur

plenus consensus, integra libertas et securitas, « ne quis propter timo-« rem dicatur amare quod odit et inde sequatur infelix exitus qui ex « invitis nuptiis solet provenire », uti praescribit *cap. 14, de spons.* et commentantur plures H. S. O. Decisiones, ceu *decis. 246, n. 6, part. III; decis. 38, n. 1, part. XIV. Recent.* Porro, ut in casu infelix exitus sequutus est, ita provenit ex vitiata radice non liberi consensus.

Inde patet metum patris nedum *gravem*, sed et *iniustum* fuisse, quia Natalia inducta est nubere ei quem oderat: et in hoc consistit iniustitia metus. Nam ex iure divino et ecclesiastico, filii non tenentur exquirere consensum parentum dum nuptias ineunt, neque eorum voluntatem sequi coguntur ». Matrimonium ait *decis. 493, n. 30 seq. part. IV, t. II,* « nullius arbitrio pendere debet: - et a quacumque coactione im-« mune esse debet ». (*Decis. 242, n. 13; decis. 346, n. 7, part. XIV. Recent.*). Quod si pater in metu inferendo bonum sive filiorum sive parentum intendat, optima potest esse sua intentio coram Deo et hominibus; sed metus, quatenus laedit libertatem filiorum in matrimonio contrahendo, vulnerat eorum ius et fit iniustus, et hinc causa nullitatis matrimonii, si sit gravis.

Neque in quaestionem adduci posse rati sunt Domini, revalidationem matrimonii ex diuturna praesumptorum coniugum cohabitatione pene ad viginti annos, et ex secuta copula et procreatione quatuor filiorum. Nam metus in hodierna quaestione qui tot ac tantos habet testes qui narrant facta in ipsam publicam famam evulgata, omni procul dubio est publicus in sensu iuris; et publicus erat tempore initi coniugii, quod proinde tali vitio laboravit in facie Ecclesiae. Unde coram ipsa Ecclesia sanandus erat, iterata solemni forma tridentina. Hoc non dubitati iuris est hodie ex declaratione S. Poenitentiariae, auctoritate Pii V data, quam refert Benedictus XIV, *quaest. can. 317,* et *Instit. Eccles. 87, n. 62.* Idem scribit: « Si matrimonium publice initum est coram parocho et duobus « testibus et impedimentum quoque publice innotuerit, idem matrimo-« nium rite confirmari nequit, nisi consensus iterum coram parocho et « duobus testibus praebeatur ». Et *l.* eod. *n. 63.* « Haec ita decrevit Poe-« nitentiaria Sancti Pii V Pontificis auctoritate, uti Navarrus fatetur.... « id etiam probat S. C. Concilii, uti tradit Fagnanus.... Insuper cum « S. Rotae Auditores huius sententiae veritatem in dubium revocassent, « Cardinalis Carafa, Congregationis Concilii Praefectus, duos ex iisdem « Auditoribus accivit, Seraphinum nempe et Comitolum, quibus ostendit « decreta a S. Congregatione super hac re confecta, Poenitentiariae insti-« tutis et S. Pii V declarationi esse consentanea. Qua de re Patres Sa-« crae Rotae in posterum expositam paullo ante sententiam sequuti

« constanter fuerunt ». Notat praeterea Card. Gasparri, *De matrim. vol. II, n. 1419, edit. III:* « Pariter folium S. C. C. in Panormitana, nullit. ma- « trim. 30 sept. 1719 tradit: " S. Congregatio saepius respondit hodie post « Concilium Trid. matrimonium metu contractum, purgato metu per « cohabitationem cum carnali copula aliosque actus, non revalidari nisi « iterum contrahatur, adhibita rursus eiusdem Concilii forma ". Confir- « matur ex iurisprudentia eiusdem S. C. quae probato metu, nullum « pronuntiat matrimonium, etiam post diuturnam cohabitationem et « plures habitos filios, nullatenus sollicita de consensu privatim, expresse « vel tacite, praestito ».

Hisce perpensis, visum est RR. Patribus efficacem non esse exceptionem suspicionis promotam a Defensore vinculi adversus universa acta processus, maxime quia testes, ipsius S. Sedis auctoritate citati, in iudicium comparere recusarunt; nam excusationis caussae, ob adiuncta *facti* iam perpensa, visae sunt sufficientes ad reddendam rationem eorum contumaciae, quamvis haec certe probanda non sit, cum eorum ratio agendi sit aliena a regulis iuris et ab obsequio Ecclesiasticae Auctoritati debito. Item animadversum fuit, quod horum testium depositio magis erat exquirenda, quippe qui habebantur uti testes *ex officio* citati ab ipsa S. C. Concilii auctoritate D. N. Pii Papae X: et S. C. Concilii, non semel hisce etiam postremis annis, caussae definitionem, etsi testes a partibus adducti rem omnino evincere viderentur, differre censuit, ea significata mente, scilicet desiderari testes *ex officio*, uti in Parisien. matrim. mensis iulii 1897. - Nihilo secus visum est Patribus quod, omnibus attentis, caussa testium contumaciae tribui non posse proposito colludendi cum Actrice, seu non revelandi facta eius caussae adversa, sed quia revera huiusmodi facta vel ignorabant vel in iudicio eadem confirmare nimis gravabantur. Praeterea veritati non est conforme quod asserit Curia Sabarien. hos testes ipsos provocasse suam citationem in iudicium: nam aliunde fuisse eos provocatos in iudicium, constat DD. Auditoribus.

Perperam etiam dicitur, incredulitatem sapere factum quod Natalia per annos pene viginti infelicissimam egerit vitam cum viro et ab eodem se liberare non studuerit, nisi postquam vir eam dereliquerit. At Natalia se liberare non potuit a vita coniugali, suo vivente patre; constanter enim hic contra illam ferebatur. Mortuo patre, atque anno luctus expleto, sententia divortii petita non fuit ob matris Actricis infirmitatem; ob eiusdem Actricis erga puerulum Georgium affectionem, qui debilis cum esset, auxiliis egebat maternis; ob fratris Actricis oppositionem, et, postremo, ad curandam rei familiaris compositionem.

Obtento autem civili divortio, nil mirum quod Natalia a proprio Advocato petierit qua ratione possit divortium etiam in nostro foro obtineri. Non solent enim foeminae caussas canonicas matrimoniorum nullitatis cognoscere. Et notandum quod, enumerata ab Advocato impedimentorum serie, Actrix reposuerit matrimonium suum esse nullum ob vim et metum: probe itaque noverat se sub metus influxu matrimonium ipsum contraxisse.

Caeteris omissis quae ad Nataliam referuntur, quoad theoricam qua duci visa est Curia Veszprimien. in non admittendis testibus cognatis et consanguineis ob nimium interesse morale in caussam, Patres perpenderunt, indubitati iuris esse et certissimae iurisprudentiae, in hisce matrimonialibus caussis consanguineos et familiares admitti et aliquando testibus extraneis praeferri, quia facta domestica ab illis melius coeteris cognosci praesumuntur. Sed si desint in processu attestationes consanguineorum, fides processus non extenuatur, dummodo adsint testes extranei fide digni et informati, ut tenuit Rota, in *decis. 147, n. 4, part. I; decis. 315, n. 1, part. V, t. I; decis. 292, n. 3, et decis. 293, n. 5, part. VIII. et decis. 115, n. 13, part. VII. Recent.*

Denique quoad factum denegatae attestationis viri eiusque cognatorum, Domini considerarunt quod in ratione iuris, quicunque fuerit eorum animus, recolenda est regula « quod magis sit credendum « duobus testibus de metu deponentibus, quam mille negantibus vel « asserentibus de spontanea voluntate.... nam deponentes super spon« tanea, ut ita loquar, voluntate, deponunt de actu mentali et invisibili « qui soli Deo notus est; alii vero deponentes de metu, attestantur de « minis et tormentis et similibus, quae sensu corporis percipiuntur. « Hanc opinionem ampliabis veram esse, etiamsi unicus testis deponeret « de metu, quia illi magis crederetur, quam mille negantibus vel spon« taneam voluntatem affirmantibus »; ita tradit Mascard. *De probat. conclus. 1057;* Sanchez, *De matrim. l. 1, disp. 27;* et huius S. Ordinis iurisprudentia firmat ut in *decis. 301, n. 31, part. XI; decis. 212, n. 9 et 11, part. XIV. Recent.*

Neque assertis factis fidem esse denegandam censuerunt Domini, quamvis aliquis ex testibus sibi contradixerit, uti testis Wagner qui dum in primo processu asseruit patrem filiam non verberasse, e contra in postrema depositione ait: « Ego ipse vidi Comitissam a patre suo « verberatam fuisse »; et hinc idem testis videatur periurius. Nam aliorum concordant attestationes quae sunt satis concludentes, et ipse Wagner rationem sui praecedentis silentii satis probabilem reddit, inquiens: « Per se patet me respectu habito ad Dominum Comitem et

« posterius ad familiam, nemini de hac re locutum esse ». Quae ratio agendi testis, utique non est laudanda; sed est in themate notatione dignum quod in tota hac causa hic dominatur sensus in testibus et in partibus, nempe timor laedendi honorem familiarum principum de quibus res est in hodierno iudicio, si veritas absque ambagibus detegatur.

Quibus omnibus sedulo perpensis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores, pro Tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, decernimus, declaramus et definitive sententiamus, proposito dubio respondentes: *Affirmative* seu: *Constare de matrimonii nullitate in casu.* Expensas autem iudiciales ab Actrice substinendas esse decernimus.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et Ministris tribunalium, ad quos spectat, ut executioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum, et praesertim *cap. 3, Sess. XXV,* Conc. Trident., iis adhibitis executivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 2 Iunii 1911.

Michaël Lega, *Decanus Ponens,*
Guilelmus Sebastianelli.
Seraphinus Many.
Franciscus Heiner.
Ioannes Prior.
L. ✠ S. Aloisius Sincero.
Ioseph Mori.
Fridericus Cattani.
Antonius Perathoner.
Iosephus Alberti.
Petrus Rossetti.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

II.

ARETINA.

PENSIONIS.

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno nono, die 25 Novembris 1911, RR. PP. DD. Ioseph Mori, Ponens, *Fridericus Cattani et Antonius Perathoner, Auditores de Turno, in causa* « Aretina-Pensionis » *inter Donatum Donati, parochum Plebanum S. Eugeniae loci* Bagnoro, *repraesentatum per legitimum procuratorem advocatum Vintium Sacconi, et Aemilium Marcantoni, oeconomum Curatum S. Agathae loci* Saccione, *repraesentatum per legitimum procuratorem advocatum Aloisium Lavitrano, deputatum ex officio, sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Inter plura beneficia in dioecesi Aretina super quibus iurepatronatu fruitur nobilis familia Centeni Romani, recensetur beneficium parochiale S. Eugeniae loci *Bagnoro* et aliud pariter beneficium parochiale S. Agathae loci *Saccione.* Anno 1875, mense martio, Henricus e praedicta familia preces SSmo obtulit ut annuus reditus libellar. 100 resultans ex oeconomiis beneficiorum vacantium et de patronatu eiusdem familiae, prius paroeciae loci Monistero, et dein vi unionis et suppressionis eiusdem devolutus paroeciae loci Bagnoro cui fuerat incorporata, cederet et elargiretur favore paroeciae praefatae S. Agathae ad huius inopiae occurrendum: « È avvenuto pertanto che in conseguenza « dell'ammensazione e riunione fatta già colle debite facoltà delegate « dal Concilio di Trento sino all'anno 1857, della soppressa chiesa di « S. Biagio a Monistero alla predetta chiesa di S. Eugenia a Bagnoro, « ha questa migliorata la sua condizione di circa Lire cento annue, per- « venutele da detta soppressa chiesa di Monistero, e perchè succeduta « nei diritti della medesima e risultanti dalla così detta economia dei « benefici Centeni.

« Laonde il patrono Oratore supplica umilmente la S. V. a volersi « degnare di aggiudicare la detta somma di L. 100 circa alla chiesa di « Saccione, onde resti alquanto sollevata la misera condizione di quella « stessa chiesa, che è veramente insufficiente a porgere il necessario « alimento al suo titolare..... ». Orator Apostolico rescripto diei 16 Aprilis eiusdem anni per organum S. C. EE. et RR. emisso, quo impertiebatur « cessio et unio perpetua annui reditus libellarum 100 favore eccle- « siae paroecialis S. Agatha » voti compos factus fuit.

Ordinarius Aretinus in decreto executionis relati rescripti loco decernendi translationem seu cessionem et unionem dicti reditus, satis habuit indulgere « ut super reditibus eiusdem ecclesiae Plebanae (S. Eu« geniae), cui fuit perpetuo adnexa et incorporata alia paroecia S. Blasii « loci Monistero, imponatur subventio libellar. 100 favore rectoris pro « tempore paroecialis ecclesiae S. Agathae de Saccione ». Novus parochus tunc temporis, Petrus Cardeti, suprascripti patroni precibus, qui eum ad paroeciam plebanalem iam praesentaverat, ita consensum praestitit: « Mi obbligo di stare all'esito delle ridette preci, contento che la « prestazione che sopra, goduta fin qui dalla parrocchia di Bagnoro, « venga rilasciata a favore della predetta chiesa di Saccione, conforme « prestai a ciò ogni opportuno consenso nell' invio delle rammentate « preci ».

In posterum vero utrum statuta pensio vel subventio iuxta executoriale decretum fuerit soluta rectori ecclesiae loci Saccione Paschali Moretti usque ad annum 1888 quo hic defunctus est, licet parochus Cardeti, nunc canonicus ecclesiae Cathedralis, id deneget, non satis liquet, cum ex aliis testibus adductis contrarium eruatur: certe tamen ab eo tempore usque ad annum 1905, quo oeconomus paroeciae loci Saccione renunciatus fuit actualis recurrens Aemilius Marcantoni, pensionis solutio locum non habuit, quia paroeciae vacantis Saccione administratio prius coaluit in Plebano Cardeti usque ad mensem Decembris an. 1890, et ab hoc tempore ad actualem plebanum Donatum Donati devoluta fuit.

Obtenta vero paroeciae administratione a neo-oeconomo Marcantoni et an. 1908 detecto in archivio parochiali memorato indulto, hic sollicitus fuit, opportuno oblato recursu apud S. Congr. Episc. et Regul., urgere, ut plebanus Donati ad tramites Apostolici Rescripti ann. 1875 et successivi decreti Episcopalis diei 12 Maii eiusdem anni cogeretur ad impositam pensionem persolvendam; contra hanc petitionem parochus plebanus excepit obreptionem et subreptionem Pontificii Indulti et subordinate nullitatem decreti Episcopalis. Constituta nova Romanae Curiae ordinatione ex Constitutione SSmi *Sapienti Consilio*, quaestio remissa fuit S. C. Concilii: a qua vero ex SSmi commissione, praehabita Secretarii eiusdem Congregationis relatione, delata fuit cum omnibus facultatibus necessariis et opportunis ad H. S Rotale Tribunal et sub sequentibus dubiis disceptanda subiicitur, nempe:

I. « An et quomodo constet de obligatione parochi loci Bagnoro « solvendi annuam pensionem libell. 100 vel aliam praestationem aut « summam capitalem favore paroeciae loci Saccione in casu ».

Et quatenus negative:

II. « An fieri possit locus novae executioni per Episcopum facien-« dae rescripti diei 16 Aprilis 1875, ita ut haec obligatio inde oriatur « in casu ».

In praesenti controversia tria in disceptationem revocari possunt: 1.° An Apostolicum Rescriptum diei 16 Aprilis 1875 obreptitium et subreptitium spectari possit. 2.° Utrum decretum executoriale Episcopi Aretini diei 12 Maii eiusdem anni nullitate laboret. 3.° Et, quatenus affirmative ad 2um, utrum post tot annorum lapsum nunc ad novam executionem ab actuali Praesule deveniri possit.

Quoad 1um Rmi Patres in facto observarunt memoratum rescriptum obtentum fuisse « audita prius informatione Ordinarii Aretini », qui testatus est de miseris conditionibus paroeciae S. Agathae et de nullo damno obventuro paroeciae plebanali ex enunciati reditus cessione: « Considerando che la menzionata somma di circa L. 100 sarebbe « affatto estranea alla parrocchia di Bagnoro, come difatti inaspettata-« mente alla medesima pervenne, di buon grado raccomandiamo..... ».

In eiusmodi casibus praeviarum informationum adest praesumptio omnia nota facta fuisse Pontifici neque ipsum fuisse circumventum, iuxta *cap. In praesentia, § fin. de prob.* et tenet Lotherius *in re benefic., lib 3, q. 18, n. 12* et pluries docuit nostrum S. T. *dec. 201, num. 2, p. 1,* inter recent. et in *Romana dec. 613* coram de Cursiis *n. 5.*

Revera, si expendantur tum preces patroni Centeni an. 1875 ad Ap. Sedem directae, tum subsecutum rescriptum, incriminata obreptio et subreptio ut ab hisce excludatur necesse est. Patronus expostulavit, ut reditus resultans ex oeconomiis beneficiorum vacantium vi suspensae per decennium collationis et in quota parte assignatus ex decreto Episcopi Aretini an. 1872 in summa annua circa libell. 100 paroeciae loci Bagnoro, adiudicaretur alteri pauperi paroeciae S. Agathae de Saccione. Ratio motiva afferebatur quia paroecia Bagnoro fruebatur annuo reditu licet illiquido libell. 1812,24, tamen sufficienti ad parochi sustentationem, dum e contra alterius reditus in libellis 727,37 ex detractione onerum ita tenuis evadebat, ut prorsus insufficiens evaderet ad rectorem ipsius alendum. Adversa pars contendit huiusmodi expositionem fuisse obreptitiam et subreptitiam, tum quia reditus paroeciae iuxta acta relationis S. Visitationis censentur in libellis circiter mille, oneribus non detractis, tum quia ex regula octupli calculationis civilis super parte aliquota reditus imponibilis resultat in libellis 1151,49.

At haec criteria Rmis Patribus non undequaque certa apparuerunt, praesertim illud de calculatione civili iuxta reditum imponibilem, cum

hic non semper respondeat veritati: potius ipsi standum esse iudicarunt descriptioni redituum factae a Curia ex iussu Apostolicae Datariae an. 1889, ipsis parochis denuntiantibus.

Iam vero Episcopus Aretinus in suis litteris diei 20 Aprilis 1909 haec de reditu utriusque paroeciae exponebat: « Descriptio Curiae pro « Bagnoro habet reditum libellar. 2421 et detractatis oneribus 1069,24: « pro Saccione reditum libell. 862,05 et detractis oneribus libell. 263,18 ». Cui reditui paroeciae loci Bagnoro usque ab anno 1907 accesserunt annuae libellae 310,42 uti congruae supplementum et libell. 135 pro cultus expensis ex industria actualis Plebani a gubernio concessae.

Ulterius, quod in hac parte omnem dirimit controversiam circa capacitatem paroeciae loci Bagnoro ad impositum onus sustinendum, est decretum Episcopi Aretini de anno 1857 quo paroecia loci Monisterio suppressa est et unita fuit plebaniae de Bagnoro.

Ante unionis decretum praedicta paroecia erat gravata pensione 10 scutatorum favore suppressae paroeciae: at haec pensio post unionis decretum ad libellas 100 elevata est per decennium favore alterius paroeciae loci Saccione. Anno 1872 ex alio Episcopi decreto alius reditus plebanali ecclesiae adiunctus fuit in annuis 100 libell. resultans ex cumulo summarum ex oeconomiis beneficiorum Centeni, et quae erant elargiendae favore paroeciae Monistero plebanali ecclesiae iam incorporatae. Huiusmodi reditus patronus Centeni expostulavit ut uniretur paroeciae loci Saccione, cui iam alio tertia pars reditus ex praefata administratione beneficiorum Centeni cesserat iuxta memoratum super decretum. Redeant patroni verba in expositione facta S. Sedi: « Ha « questa chiesa di S. Eugenia a Bagnoro migliorato la sua condizione « di circa L. 100 annue pervenutele da detta soppressa chiesa di Moni- « stero, e perchè succeduta nei diritti della medesima e risultanti dalla « così detta economia dei benefici Centeni ».

Quam summam ipse expetivit adiudicari paroeciae loci Saccione.

Age vero paroecia loci Bagnoro ante descriptam assignationem necessariis mediis non carebat ad suum rectorem alendum: quin imo eius reditus gravari potuit pensione licet temporanea. Si itaque novus reditus in lib. 100 an. 1872 elargitus favore paroeciae Monistero, iam Plebaniae incorporatae, ab hac dein transferebatur in aliam pauperem paroeciam, nempe in illam loci Saccione, dici profecto nequit per factam cessionem paroeciam loci Bagnoro in sua congrua portione fuisse laesam, quae ante decretam uti supra unionem gravabatur pensione 10 scutatorum, iuxta citatas Episcopi Aretini litteras: « Antequam Ba- « gnoro uniretur cum paroecia de Monistero, favore huius secundae

« solvebat pensionem annuam scutatorum decem », et dein haec pensio ad 100 libell. evecta fuit ut supra favore paroeciae loci Saccione.

Neque visum est admitti posse prolatum ex adverso argumentum ad coarguendas patroni preces de subreptione, eo quia in ipsis mentio non recurrit de expensis quas parochus loci Bagnoro obire debuisset pro manutentione capellani residentialis in suppressa paroecia loci Monistero. Nam hoc capellani onus neque initio consecutionis paroeciae impositum fuerat parocho Cardeti, neque in posterum, quando ipse an. 1889 locavit bona suppressae paroeciae in libellis annuis 400, uti ex allegata locationis syngrapha eruitur. Igitur de hoc onere loqui necesse non erat in dictis precibus, eo vel magis quia in eventuali adiecta obligatione reditus ex enunciata locatione profluentes expensas pro capellani manutentione compensabant.

Neque item in themate dici potest defuisse parochi consensum, ceu in praevia informatione Ordinarius Aretinus testatus est preces patroni Centeni commendando. Id ulterius resultat ex parochi Cardeti declaratione emissa ante gratiae concessionem, quae ita sonat: « Colla presente mi obbligo di stare all'esito delle ridette preci, contento « che la prestazione di cui sopra, goduta fin qui dalla parrocchia di « Bagnoro, venga rilasciata a favore della predetta chiesa di Saccione, « conforme a ciò prestai ogni opportuno consenso nell'invio delle ram- « mentate preci ». Neque aliquid refragatur quod, quando hic praestitus fuit consensus, parochus Cardeti erat tantum parochus electus seu adhuc carens institutione canonica, nam ut dici usuvenit praestitit *nunc* pro *tunc:* aliunde de eius revocatione post obtentam institutionem non constat, cum ipse nuperrime declaraverit animum habuisse tantummodo retractandi, casu quo Apostolicum indultum non rite fuisset executioni mandatum: « Lo scrivente non fu richiesto del suo consenso, che avrebbe « certamente rifiutato, se si fosse voluto col decreto esecutoriale cam- « biar natura alla cessione domandata ».

Ad alterum quaestionis punctum Rmi Patres devenientes, observarunt decretum Episcopi Aretini diei 12 Maii 1875 quo memoratum rescriptum executioni mandatum fuit, nullitate laborare et quidem in substantialibus. Nam primo in eo non servati sunt termini factae concessionis, sed huius obiectum arbitrarie mutatum fuit, quamvis id ex errore et bona fide contigerit. Revera Summus Pontifex congruenter ad factam a Patrono Centeni expostulationem de adiudicatione annui reditus libellarum 100 resultantis ex oeconomiis beneficiorum vacantium favore paroeciae Saccione, benigne commisit Ordinario Aretino « ut peti- « tam pro suo arbitrio et conscientia indulgeat cessionem et unionem

« perpetuam enunciati annui reditus libellarum 100..... favore ecclesiae « paroecialis S. Agathae loci Saccione ».

At Ordinarius, loco concedendi huius reditus cessionem et incorporationem, aliud prorsus cencedere ratus est, nempe gravare reditus paroeciae loci Bagnoro annua pensione seu subventione libell. 100 favore paroeciae loci Saccione. Ita enim legitur in executoriali decreto: « Indulgemus ut super reditibus eiusdem ecclesiae plebanae, cui fuit « perpetuo adnexa et incorporata alia paroecia S. Blasii de Monistero, « imponatur subventio libellarum centum favore rectoris pro tempore « parochialis ecclesiae S. Agathae ». Iam vero quantum haec executio fuerit abnormis a mente Apostolici indulti ex sequentibus etiam patet. Pensio sic imposita remanebat onus reale et perpetuum in paroecia loci Bagnoro et quotannis in praefixa summa satisfaciendum. E contra per indultam cessionem paroecia libera remanebat, et enunciatus reditus, in schedis debiti publici investitus, variationibus obnoxius evadere poterat. Hinc Episcopus Aretinus in suo decreto executivo, imponendo dictam pensionem aliud pro alio egit in praeiudicium paroeciae loci Bagnoro, et mandati limites praetergressus est.

Secundo in praefato apostolico rescripto conditio fuit apposita « dummodo accedat consensus parochi ecclesiae S. Eugeniae vulgo *Ba-* « *gnoro* ». Episcopus de huiusmodi consensu obtinendo nullam rationem habuit, licet in decreto executivo edicatur: « Constito nobis de consensu « rectoris ecclesiae plebanae S. Eugeniae in loco nuncupato Bagnoro ». Parochus Cardeti utique assenserat cessioni reditus libellarum centum, uti superius visum fuit; sed hoc toto caelo differt ab impositione annuae pensionis libellarum, quam perfracte renuisset si super hoc fuisset interrogatus: « Lo scrivente non fu richiesto del suo consenso, che « avrebbe certamente rifiutato se si fosse voluto col decreto esecuto- « riale cambiar natura alla cessione dimandata ».

Etiam ergo super hoc Episcopus non servavit mandati formam.

Neque obtendatur fortasse Episcopo id sibi licuisse ex illis verbis in Apostolico rescripto appositis « pro suo arbitrio et conscientia ». Nam in themate non agitur de gratia facienda, sed de gratia iam facta a R. Pontifice; ideoque Episcopo, uti executori necessario et non voluntario, licitum non erat assignatos terminos transgredi. Citata vero verba nonnisi reverentialem expressionem referunt erga executorem, quin ei conferant ullum arbitrium, et potestatem variandi factam concessionem, uti passim docent auctores De Rosa, *De exec. liter. Ap., p. I, cap. 1, n. 76;* Card. D'Annibale, *Summula Theol. Mor., Vol. I, n. 222 in nota;* Trombetta, *Praxeos regula circa contract. re. eccl., cap. 6, n. 3;* et passim docuit S. C. Con-

cilii uti in *Romana* seu *Auximana. Subsidior. dotalium* die 6 Decembris 1846 in § *qua obtinente*..... ibi: « Clausulae *veris existentibus narratis*..... *arbitrio et conscientia*..... sunt conventionales formulae ob « reverentiam in executorem, non substantiales ac intrinsecae conditiones: ponuntur enim vel ne inscio Ordinario gratia sortiatur effectum, « vel ne modo parum decenti executio ipsi iniungatur; et quidem diversimode adhibentur pro personarum diversitate ».

In iure autem vulgatum est, executionem mandati nullam esse si delegatus in ea facienda fines mandati excessit. « Nam qui excessit, ait « Reiffenstuel, *Ius can., lib. 1, tit. 29, § 5, n. 101,* aliud quid facere videtur l. *diligenter* ff. *mandati,* sicque actus est nullus si forma mandati « quoad aliquid substantiale non observetur ». Executio facta contra formam mandati nullatenus attendi debet, Rota coram Benincasa, *dec. 18, n. 15:* idque loculentius edocetur in *cap. 22, de rescript.* ubi actus contra formam mandati emissi nullitate laborare declarantur, quod caput late commentatur Barbosa in suis *collectaneis Doctorum.*

Neque Rmi Patres item admittere potuerunt, prout contendit advocatus defensor ex officio curati oeconomi Marcantoni, quod in incriminato decreto executorio Episcopi Aretini servata fuerit forma rescripti Apostolici saltem in substantialibus, vel impleta fuerit per aequipollens. Falso enim obtruditur quod decreta subventio aut pensio annuarum libell. 100 imponenda super redditibus paroeciae loci Bagnoro, vicem gerere possit cessionis vel unionis reditus taxative resultantis ex administratione beneficiorum vacantium Centeni: primo per rescriptum Apostolicum vera reditus dismembratio fit favore enunciatae paroeciae Saccione, dum iuxta decretum executoriale haec locum non habet sed tantum ut onus remanet pro paroecia plebanali. Sed secundo imposita pensio in damnum vergit paroeciae loci Bagnoro, quae iuxta decretum executoriale quotannis libellas 100 solvere cogeretur, dum e contra reditus ex praedictis oeconomiis, utpote investitus in schedis debiti publici, ob augmentum taxarum illum percutientium, eventuali imminutioni subiici potest, et ita summa solvenda reduci potest, ut de facto fuit reducta et brevi alteram subibit reductionem ob auctum tributum vulgo *di ricchezza mobile.* Ergo dici nequit formam rescripti servatam fuisse. Quare hic applicari debet quod docet Barbosa, *l. c. in Summario text.* ibi (contra formam): « Notatur ad hoc quod processus factus « contra formam rescripti, etiam in minimo, irritatur ex Tiraq., *De retractu lig., § 1, glossa 22, Caputaquen., dec. 143, num. 5, p. 2, rec. ubi « n. 2,* quod rescripti forma debet praecise et punctualiter, non autem « per aequipollens impleri ».

Statuta in praecedenti validitate Apostolici rescripti et succedanei executorialis decreti Episcopi Aretini nullitate, Rmi Patres devenerunt ad tertium quaestionis punctum disceptandum, quod continetur in secunda dubitandi formula, scilicet: « An fieri possit locus novae execu- « tioni per Episcopum faciendae rescripti diei 16 Aprilis 1875, ita ut haec « inde oriatur ».

Ad rem Rmi Patres haec in iure prae oculis habenda esse censuerunt. Nota est divisio rescriptorum, in rescripta iustitiae, seu ad lites, et in rescripta gratiae. Haec autem sunt duplicis speciei; vel enim continent gratiam factam vel gratiam faciendam. Haec distinctio, ut advertit Card. D'Annibale, *opere citato, v. 1, n. 222*, « non ex re ipsa petenda « est, sed ex voluntate concedentis, non enim dicitur gratia facta, cum « fuerit ultro citroque, sed cum is qui illam concedit, sive per se sive « per alium annuit petitioni. Uti igitur sciamus utra ea sit, ante omnia « dispiciendum est, utrum princeps ipsemet eam concedat an alteri « concedendam remittat, sive ut nunc aiunt, utrum eam concedat in « *forma gratiosa*, an in *forma commissoria*. Quando ipsemet eam con- « cedit in gratiam eius cui illam concedit..... regulariter facta intelligi- « tur. Quando eam alteri concedendam remittit, modo facta, modo fa- « cienda intelligitur: intelligitur facta, si eum cui mandat illam concedere « constituit executorem necessarium: sin voluntarium, facienda censetur. « Utrum vero eum constituerit, aestimari debet ex verbis mandati seu « rescripti ».

In themate vero quamvis rescriptum Apostolicum sit in forma commissoria, dubitari tamen non potest quod ipsum contineat gratiam factam, ut ex ipsius tenore erumpit: « Sanctitas Sua, audita relatione Or- « dinarii Aretini, *benigne annuit* ac propterea mandavit eidem committi, « ut veris existentibus narratis, dummodo accedat consensus parochi « S. Eugeniae vulgo *al Bagnoro*, petitam pro suo arbitrio et conscientia « indulgeat cessionem et unionem perpetuam enunciati annui reditus « libellarum 100..... ».

Igitur Ordinarius Aretinus constituitur tantum necessarius executor relati rescripti et non voluntarius, non obstante clausula « pro tuo « arbitrio et conscientia », et adiecta conditione de consensu parochi Plebani requirendo, uti iam alias explicatum est et docet Card. D'Annibale, *l. c. in nota n. 5*. Neque in casu obtendi potest factam concessionem evanuisse per invalidam executionem mandati ex parte executoris, quia non agitur de gratia facienda, sed de gratia facta, quae de se est perpetua iuxta illud « decet principis beneficium esse mansurum », et ad quam acquisivit quoddam quasi ius ad rem qui illam obtinuit.

Ita concinne allegatus Card. D'Annibale, *l. c.*: « Hoc autem distat inter « gratiam factam et faciendam, quod per illam quoddam quasi ius ad « rem (gratiam a delegato impertiendam) acquiritur, per hanc nullum « prorsus: ideo illa non expirat resoluto iure dantis, haec expirat, « nempe re integra ».

Confer etiam Reiffenstuel, *l. c. n. 250.* Idque iure merito tum quia aequum non est, ut quis privetur gratia obtenta ex desidia vel negligentia executoris, tum quia potestas executoris, quando gratia est facta, de se est perpetua, et haec non perimitur per actum nullum a se positum: iuxta regulam iuris non praestat impedimentum quod de iure nullum sortitur effectum. Idem tradit De Rosa, *De execut. liter. Apost., p. 1, cap. 10, n. 1:* « dicendum potestatem executoris ad exequendas lit- « teras Ap. gratias continentes nullo esse temporis spatio circumscri- « ptam, quia cum gratia sit perennis, executoris potestas, quae neces- « sario datur ad gratiam, talis quoque esse debet, ne gratia principalis « reddatur elusoria per eius accessorium, iuxta *cap. si super gratia de* « *offic. in 6°* et eo magis cum gratia est facta ».

Deinde idem auctor in *n. 31, cit. cap.* inquirit, utrum executor qui male executus fuerit litteras Apostolicas, posset illas de novo exequi et ex integro procedere, et ita respondet: « In hac quaestione ita dicerem; « quod si executor procedit ut mixtus, iuris ordine servato et cum causae « cognitione, et tunc sive bene sive male pronuntiaverit, non potest am- « plius se in illo negotio intromittere, quia per sententiae prolationem « iam sua iurisdictio expiravit, et pars quae se gravatam senserit debet « adire superiorem legitimum et coram eo sua iura deducere; et id in- « telligo sive male iudicaverit in iure sive in facto..... Si vero executor « processerit ut merus, et tunc quia sumus in extraiudicialibus, si in « facto erraverit, poterit suum errorem revidere et de novo cogno- « scere..... Sicuti cum executor omiserit aliquid exequi sibi in litteris « commissum, poterit illud supplere »: et hanc theoriam in additamentis ad hoc caput vallat variis decisionibus Rotalibus: « Adde, *decis. 82,* « *n. 13, p. 19 inter recen.* in qua fuit dictum posse executorem iterum « exequi ex integro litteras cum prius nulliter facta fuerit executio, « et apud Emum Cerro, *dec. 884, n. 4,* et late tractat hunc articulum « P. Fragos., *t. 1, n. 4, dis. 10* ».

Iuxta autem allegatum auctorem in *c. V, n. 2, 3, p. 1,* executor mixtus semper censetur talis, quando Papa non facit gratiam, sed ipsi executori committit faciendam; quando vero gratia est facta, executor de sui natura est merus, cum illi tantum sit commissa facti executio, seu aliis verbis est executor necessarius. Applicando itaque allegatam

doctrinam Revmi Patres concluserunt nihil obstare quominus actualis Praesul Aretinus ad novam executionem Apostolici rescripti deveniat.

Neque ex adverso urgeatur quod per spatium triginta et ultra annorum iam evaserit praescripta executio litterarum Apostolicarum: nam hic non agitur de interesse particulari aut privatorum, sed de gratia in bonum et utilitatem ecclesiae paroecialis, cui negligentia rectorum praeiudicare non debet. Ad rem allegatus De Rosa in *cit. additamento:* « Di-« ximus quod executio litterarum Apostolicarum praescribitur spatio « 30 an., intellige quoad viam executivam, nam litterae Ap., licet de per « se habeant vim executivam, attamen hoc privilegium amittunt cum « fuerint elapsi 30 anni, quia per tale tempus praescribitur via execu-« tiva..... Sed limitatur haec conclusio, ut procedat quando litterae fue-« rint concessae ad favorem alicuius personae particularis, cui obesse « debet propria negligentia in petendo illarum executionem, secus au-« tem ubi agitur de litteris concessis ad favorem ecclesiae vel dignita-« tis. Hoc enim casu negligentia unius successoribus non potest nocere. « Rota in *d. de. 342* apud Cerro ubi allegatur *decisio 144* apud Cocci-« num ».

Nec maiori calculo haberi debet in casu invocata exceptio praescriptionis extinctivae seu liberativae, eo quia ab a. 1875, tempore quo nempe obtentum fuit rescriptum Apostolicum, enunciatus reditus ex oeconomiis beneficiorum vacantium Centeni nunquam persolutus fuit, uti ex-parochus Cardeti nunc ecclesiae cathedralis canonicus sub iuramento declarat: nam omisso quod huic testimonio contradicunt nonnulli testes a Marcantoni producti affirmantes se audivisse hanc solutionem locum habuisse, observari facile potest quod haec praescriptio admitti nequit, tum ob defectum necessarii temporis ad praescribendum, quia ab a. 1875 usque ad a. 1888, quo defunctus fuit parochus oeconomus Moretti paroeciae loci Saccione, tantum 13 anni effluxerunt, et dein usque ad a. 1905, ut Curia Aretina testatur, paroecia recidit in administrationem parochi plebani loci Bagnoro; tum quia, posita nullitate decreti executorialis, adhuc actio ad illam exigendam nondum erat nata, et proinde praescriptio currere nequibat, cum actioni nondum natae praescribi non possit.

Cum itaque ex supra elucubratis satis constet de validitate rescripti Ap. et cum eius executio rite non processerit, neque facta executio novam impediat, quia non de gratia facienda sed de gratia facta negotium est, nil aliud superest, nisi, ut actualis Ordinarius quamprimum expleat commissionis Pontificiae mandatum, rescripti tenore in omnibus servato. Rite facta executione praedicti indulti, parochus loci Bagnoro

obligatus manet et declaratur ad solvendum enunciatum reditum, at prout imminutus provenit ex schedis debiti publici italici in quibus investita fuit quota summa capitalis praedicti: neque ad huius traditionem parochus Donati adstringi potest, cum titulus sit nominativus seu inscriptus nomine paroeciae loci Bagnoro, et onus impositum a rescripto Pontificio in praesens gubernium non recognoscat, et tempore vacationis paroeciae loci Saccione oeconomus beneficiorum vacantium huiusmodi reditus solutionem nunquam exegerit.

Demum Rmi Patres expenderunt, quod impositio pensionis annuae libellarum 100 factae in decreto executorio ut supra, dici nequit canonizata seu confirmata ab instrumento publico diei 29 oct. 1890 stipulato inter patronum Centeni et nominatum parochum Donatum Donati, prouti praetendit oeconomus Curatus Marcantoni et eius defensor ex officio, et in quo sequentia leguntur: « Finalmente il sac. D. D. Donati « si obbliga inoltre, dopo essere investito di detti benefici riuniti, di pa- « gare alla parrocchia di S. Agata a Saccione l'annua prestazione di « L. 100, come pure si obbliga per l'officiatura regolare per mezzo di « un cappellano, il tutto come venne stabilito alla circostanza di riu- « nione di detto beneficio alla Pievania di Bagnoro ». Haec verba, et praesertim ultima, relationem dicunt ad decretum Episcopale diei 3 februarii 1872, quo, facta mentione de incorporatione paroeciae loci Monistero paroeciae plebanae, statuitur ut dimidia pars reditus ex oeconomiis beneficiorum Centeni, congrua prius portione patrono assignata, cedat favore paroeciae Saccione, altera favore incorporatae paroeciae de Monistero. Hic postremus reditus, tunc temporis in libellis fere 100, postea ex rescripto Apost. a. 1875 distractus fuit favore paroeciae Saccione: et ita huic assignatae manserunt duae praedictae partes ex praedictis oeconomiis. Decretum executoriale Aretinum postremam assignationem in summam fixam annuam 100 lib. censuit convertere, sed erronee et extra limites accepti mandati. Verum parochus in praedicto instrumento sese obbligavit ad illam summam persolvendam paroeciae Saccione, sicuti esset solvenda si paroecia Monistero separata extaret et non intercessisset Ap. rescriptum. Ergo ex praefato instrumento dici nequit inducta nova obligatio, quae si adhuc per absurdum deduci posset, ipsa non subsisteret, uti fundata in decreto executorio nullitate laboranti, ceu alias fuit ostensum.

Quibus omnibus in facto et iure consideratis et sedulo perpensis, Christi nomine invocato, Nos infrascripti Auditores pro tribunali sedentes, dicimus, declaramus et definitive sententiamus respondendum propositis dubiis: Ad 1um *Provisum in 2.°* Ad 2um *Affirmative* seu *locum esse*

novae executioni per Episcopum faciendae rescripti d. 16 Aprilis 1875, ad cuius normam praestatio erit dein solvenda.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut hanc nostram definitivam sententiam executioni mandent, et adversus reluctantes procedant ad normam Sacrorum canonum et praesertim *cap. 3, Sess. XXV, de Reform.* Concilii Tridentini, iis adhibitis executivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae, die 25 Novembris 1911.

loseph Mori, *Ponens.*
Fridericus Cattani.
Antonius Perathoner.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE

I.

AD R. P. D. IOANNEM A. CHOLLET, VIRODUNENSIUM EPISCOPUM, OB LIBRUM « LES ENFANTS-QUESTION DU TEMPS PRÉSENT », TAMQUAM DEVOTIONIS TESTIMONIUM SANCTITATI SUAE OBLATUM.

Monseigneur,

Notre Saint-Père le Pape Pie X a reçu avec une très vive satisfaction le livre dont Votre Grandeur Lui a fait hommage et qui a pour titre: « *Les Enfants - Question du temps présent* ».

Le Souverain Pontife Vous félicite grandement d'avoir, avec une science éminente, en un langage très clair et très précis, exposé de façon si opportune les graves problèmes de la question scolaire, de la responsabilité des enfants, des droits réciproques des parents, de l'Église et de l'État, en matière d'enseignement. À cet exposé fidèle de la doctrine de l'Église, vous avez ajouté une étude excellente sur l'âge d'admission à la Première Communion.

Écrivant occasionnellement pour vos prêtres, vous avez exprimé les exigences de la conscience et de la morale catholiques, les devoirs

imposés à tous dans les circonstances actuelles, en vous conformant entièrement aux directions du Saint-Siège en ces matières importantes.

C'est en suivant les préceptes et les ordres que vous rappelez avec tant d'à-propos que l'on obtiendra le résultat visé, à travers toutes les contingences qui ne doivent pas nuire à l'unité du commandement, cette condition indispensable du succès. Votre cœur de Pasteur en est très justement préoccupé.

Puisse votre bel ouvrage être, selon le vœu que Vous en exprimez dans l'Avant-Propos, un messager de doctrine et de méthode, pour la défense des graves intérêts scolaires, laquelle a multiplié les difficultés devant les consciences catholiques, et créé de nouvelles obligations aux familles, aux enfants et aux pasteurs.

Avec mes remercîments pour l'exemplaire que vous m'avez gracieusement offert, veuillez agréer, Monseigneur, l'assurance de mes sentiments dévoués en Notre Seigneur.

Le 4 Janvier 1912.

R. Card. Merry del Val.

II.

AD FRANCISCUM DE PAULA CARD. CASSETTA, OB SOLEMNEM COMMEMORATIONEM XVI SAECULI EXEUNTIS, AB EDICTO CONSTANTINI IMPERATORIS.

Emo e Rmo Signor Mio Ossmo,

Era ben naturale che dalla Primaria Associazione della Santa Croce e dal Collegio dei Cultori dei Martiri partisse l'iniziativa di una solenne ed universale commemorazione del XVI centenario dell'Editto di Costantino, col quale la Chiesa ebbe finalmente riconoscimento ufficiale e quella libertà e quella pace di cui fu prezzo la Croce di Cristo e il sangue di tanti Martiri. Il Santo Padre ha appreso la notizia di tale iniziativa con viva soddisfazione, ed è ben lieto che alla vigilia di una data così memoranda, sia sorta la felice idea d'invitare i cattolici tutti dell'Orbe a celebrare un fatto che, preceduto dalla gloriosa vittoria di Costantino su Massenzio, segnò per la Chiesa il primo di quei trionfi che, numerosi quanto le persecuzioni, l'hanno accompagnata e l'accompagneranno fino alla fine de' secoli.

E perchè dette feste riescano degne del grande avvenimento che si vuole ricordare a sedici secoli di distanza, Sua Santità ne vuole affidati il programma e la esecuzione ad un Consiglio Superiore del quale invita

a far parte eccellenti cattolici, ben noti per la sincerità della loro fede e per l'operoso loro zelo, così fra essi distribuendo le diverse cariche:

Presidente Onorario: S. E. il Principe D. Marcantonio Colonna;

Presidente: S. E. il Principe D. Mario Chigi;

Vice-Presidenti: Conte Vincenzo Macchi — Monsignor Giuseppe Löhninger — Monsignor Antonio De Waal;

Assistente ecclesiastico: Monsignor Vincenzo Bianchi-Cagliesi;

Cassiere: Cav. Camillo Serafini;

Segretario Generale: Comm. Prof. Orazio Marucchi;

Segretari: Bevignani Augusto, per la lingua italiana — Cav. Dott. Pio Pagliucchi, per la lingua italiana — Rmo Padre Emanuele Bailly, per la lingua francese — Monsignor Giovanni Prior, per la lingua inglese — Dott. D. Giovanni Jedin, per la lingua tedesca — Rmo Padre Gioacchino Vives y Tuto O. M. C., per la lingua spagnuola.

Di questo Consiglio poi l'Augusto Pontefice affida l'alta protezione all'Eminenza Vostra, ben persuaso che ove l'operosità dei membri che lo compongono si svolga sotto la saggia guida di V. E., la solenne commemorazione della vittoria della Croce sarà per riuscire, quale appunto desidera Sua Santità, una solenne manifestazione di fede ed un caldo appello a quanti sono i cattolici a stringersi vieppiù maggiormente a questo Segno Augusto in cui è per tutti salute, vita e speranza di una gloriosa risurrezione.

Nel pregare infine V. E. a partecipare ai sunnominati Signori questo grazioso tratto di pontificia considerazione, Le comunico la Benedizione Apostolica che il Santo Padre imparte ben di cuore ai medesimi e principalmente all'E. V. in attestato di paterna benevolenza.

Coi sensi della più profonda venerazione Le bacio umilissimamente le mani e passo al piacere di rassegnarmi

Li 24 Gennaio 1912.

dell'Eminenza Vostra
umillmo devmo Servitor vero
R. Card. Merry del Val.

III.

AD R. D. CLAPIER, PAROCHUM LOCI « BEAUSSEL », OB LIBRUM BEATISSIMO PATRI REVERENTER EXHIBITUM.

Monsieur le Doyen,

Le Souverain Pontife a eu pour très agréable l'hommage du beau livre que vous avez consacré à la mémoire d'Alexandre de Retz et des douze autres Zouaves Pontificaux du Var.

Sa Sainteté vous félicite d'avoir écrit avec votre cœur de prêtre et de français ces pages émues qui conservent de glorieux et fortifiants souvenirs. Grâce à vous, ces nobles champions de la plus sainte des causes continueront de donner à leurs jeunes compatriotes d'éloquentes leçons de courage et de foi.

Ainsi est-ce de tout cœur que le Saint-Père bénit le livre et son auteur.

Veuillez agréer, Monsieur le Doyen, l'expression de mes meilleurs sentiments en Notre Seigneur.

Le 16 Janvier 1912. R. Card. Merry del Val.

IV.

AD LEONEM A. CARD. AMETTE, PARISIENSIUM ARCHIEPISCOPUM, OB EXEMPLAR ORATIONIS CLERO POPULOQUE PARISIENSI HABITAE, BEATISSIMO PATRI REVERENTER EXHIBITUM.

Ême Seigneur,

Le Souverain Pontife vous remercie de l'hommage que vous Lui avez fait des Allocutions prononcées par Votre Éminence à l'occasion de Votre élévation au Cardinalat. Sa Sainteté, qui avait déjà particulièrement goûté Vos paroles de Rome, n'a pas été moins satisfaite de Votre Allocution au clergé et aux fidèles rassemblés à Notre Dame de Paris, pour cette incomparable réception du 17 Décembre.

« Être plus que jamais Romain et Français », c'est bien la devise qui répond à Vos sentiments et à l'attente du Saint Père. Vous l'avez affirmé en des termes que le Souverain Pontife n'a pu lire sans en être vivement touché. Il Vous en remercie et Vous accorde de tout cœur pour Votre Éminence et pour vos chers diocésains sa meilleure Bénédiction.

Laissez moi vous offrir, Éminentissime Seigneur, mes remerciements personnels et empressés pour l'exemplaire de ces beaux discours que vous avez eu la bonté de me faire parvenir, et que j'ai lus avec un vif intérêt, en me réjouissant des manifestations faites à votre personne et à votre dignité en cette occasion solennelle. J'unis mes prières aux vôtres pour le salut de la France.

Veuillez agréer, Éminence, l'hommage des sentiments de la vénération profonde avec lesquels j'aime à me redire

de Votre Éminence

Le 30 Janvier 1912. R. Card. Merry del Val.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SACRA CONGREGAZIONE DEI RITI

CONGREGAZIONE PREPARATORIA.

Il giorno 6 di Febbraio 1912, nel Palazzo Apostolico Vaticano, con l'intervento degli Emi e Rmi Signori Cardinali e col voto dei Rmi Prelati Officiali e dei Consultori Teologi, si è tenuta la Congregazione Preparatoria per discutere il dubbio sopra l'eroismo delle virtù del Ven. Andrea Uberto Fourney, fondatore delle Figlie della Croce, dette volgarmente Suore di S. Andrea.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE.

Con biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

2 Febbraio 1912. — L'Illmo e Rmo Mons. Giovanni Bonzano, Delegato Apostolico degli Stati Uniti, elevandolo in pari tempo alla Sede Arcivescovile di Melitene.

6 Febbraio. — Mons. Oreste Giorgi, Consultore della S. Congregazione Concistoriale.

11 Febbraio. — Mons. Pio Papi, Sottosegretario della S. Congregazione dei Sacramenti per le dispense matrimoniali.

12 Febbraio. — Don Clemente dei Marchesi Sacchetti, Foriere maggiore dei Sacri Palazzi Apostolici.

Con biglietti della Segreteria di Stato e con Brevi, il Santo Padre si è degnato nominare:

Protonotario Apostolico ad instar participantium:

15 Dicembre 1911. — Il Rev. Giuseppe Nascimbeni, Parroco di Castelletto sul Garda, diocesi di Verona.

Prelati domestici di S. S.:

14 Dicembre 1911. — Il Rmo Mons. Giovanni Battista Pighi, Canonico della Cattedrale di Verona.

— Mons. Michele Splaine, Cancelliere della Curia Arcivescovile di Boston.

— Il Rev. Pietro Ronan, Rettore di San Pietro in Dorchester, archidiocesi di Boston.

— Il Rev. Guglielmo O'Brien, Parroco di S. Patrizio a Lowel, archidiocesi di Boston.

— Il Rev. Patrizio Supple, Parroco di San Giovanni e Sant' Ugo in Roxbury, archidiocesi di Boston.

— Il Rev. Ambrogio Roche, Parroco di San Patrizio a Watertown, archidiocesi di Boston.

30 Dicembre. — Mons. Riccardo L. Burtsell, dell'archidiocesi di New-York.

— Il Rev. Alberto A. Lings, Vicario Foraneo a Youkers, della medesima archidiocesi.

— Il Rev. Giovanni J. Kean, Presidente della Commissione per la riforma della musica sacra nella medesima archidiocesi.

— Il Rev. Matteo A. Taylor, procuratore fiscale della medesima archidiocesi.

— Il Rev. Giovanni E. Burke, Direttore generale dell'Opera per le Missioni fra i Mori degli Stati Uniti, della medesima archidiocesi.

25 Gennaio 1912. — Il Rev. Giacomo Valentino Warwick, della diocesi di Southwark, Preside del Collegio inglese di Lisbona.

31 Gennaio. — Il Rev. Giacomo Mancuso, Arcidiacono della Cattedrale e Vicario Generale della diocesi di Mileto.

3 Febbraio 1912. — Il Rev. Carlo F. Kavanagh, Cancelliere della Curia Arcivescovile di Filadelfia.

ONORIFICENZE.

Con biglietti e Brevi della Segreteria di Stato, il S. Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La Gran Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno:

30 Dicembre 1911. — Al Sig. Giacomo Butler, dell'archidiocesi di New-York.

23 Gennaio 1912. — Al Sig. Barone Carlo De Gagern, Consigliere di Legazione a riposo, della diocesi di Linz.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, cl. civile:

6 Febbraio 1912. — Al Sig. Avv. Leonardo Pereyra Yraola di Buenos-Ayres.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

21 Novembre 1911. — Al Sig. Marchese Gustavo Sardi, Cam. Segr. di Spada e Cappa soprannumerario di S. S., di Montpellier.

14 Dicembre 1911. — Al Sig. Conte Ugo Guarienti, Presidente della Direzione diocesana di Verona.

3 Febbraio 1912. — Al Sig. Carlo d'Aubigny, della diocesi di Beauvais.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

30 Dicembre 1911. — Al Sig. Giovanni Batt. Manning, residente in New-York.

— Al Sig. Ingegnere Giovanni O'Rourke, membro del Consiglio di amministrazione della Cattedrale di New-York.

1 Febbraio 1912. — Al Sig. Vittorio Ippolito La Selve, di Lione.

3 Febbraio. — Al Sig. Dott. Carlo Le Vaillant du Buisson, della diocesi di Beauvais.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

8 Febbraio 1912. — Al Sig. Colonnello Guglielmo Hoynes, Decano della Facoltà di legge nell'Università di Notre Dame, Indiana (Stati Uniti d'America).

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

22 Dicembre 1911. — Al Sig. Fortunato Oreste Falevolti, di Firenze, Presidente del Consiglio Superiore Toscano della Società di S. Vincenzo de' Paoli.

— Al Sig. Avv. Girolamo Basetti-Sani, di Firenze.

NECROLOGIO

3 Febbraio 1912. — Mons. Sebastiano Pifferi, Arcivescovo della Plata o Charcas.

4 Febbraio. — Il Sig. Marchese Don Urbano Sacchetti, Foriere maggiore dei Sacri Palazzi Apostolici.

7 Febbraio. — Mons. Francesco Sogaro Arcivescovo, tit. di Amida, Presidente della Pontificia Accademia dei Nobili Ecclesiastici.

PAG.

SACRA ROMANA ROTA.

I. *Veszprimien.* - Nullitatis matrimonii. (Andrassy-Széchény). *2 iunii 1911* 108

II. *Aretina.* - Pensionis. - *25 novembris 1911* 119

SECRETARIA STATUS.

EPISTOLAE.

I. Ad R. P. D. Ioannem A. Chollet, Virodunensium Episcopum, ob librum « Les Enfants - Question du temps présent », tamquam devotionis testimonium, Sanctitati Suae oblatum. - *4 ianuarii 1912.* 150

II. Ad Franciscum De Paula Card. Cassetta, ob solemnem commemorationem XVI saeculi exeuntis ab Edicto Costantini Imperatoris. - *24 ianuarii 1912* 132

III. Ad R. D. Clapier, Parochum loci « Beaussel », ob librum Beatissimo Patri reverenter exhibitum. - *16 ianuarii 1912.* 132

IV. Ad Leonem A. Card. Amette, Parisiensium Archiepiscopum, ob exemplar orationis clero populoque Parisiensi habitae, Beatissimo Patri reverenter exhibitum. - *30 ianuarii 1912* 133

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. Sacra Congregazione dei Riti. *Congregazione preparatoria* 134

II. Segreteria di Stato. *Nomine, onorificenze* . . . . . »

III. Necrologio. 136